

Ck. 10638

A. 200. - 308286/89

Cena 2 zł.

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 19

Olsztyn, Sroda 23 stycznia 1946 r.

Uswiadomienie i ład

Istnieje pewna część ludności mazursko-warmińskiej, która jeszcze zostaje pod sugestią niedawnej tragicznej przeszłości, przypomina smutne doświadczenia plebiscytowe z r. 1920 i z pewnym niedowierzaniem ustosunkowuje się do faktu absolutnej nieodwracalności tej karty historii, na której wypisane jest, że Warmia i Mazury były i są polskie i na zawsze przy Polsce pozostaną.

Możemy, uwzględniając powyżej przytoczone powody, zrozumieć tę niepewność i lęk, lecz nie mamy prawa przechodzić obok tego zjawiska jako bierni jego obserwatorzy.

Uswiadomienie, nacechowane głębokim poczuciem prawdy, oparte na ścisłych faktach historycznych, rzeczowa propaganda, jaknajszersze informowanie ogółu ludności o poczynaniach Polski, zdążających do ulepszenia życia tych ziem — wszystkie te czynniki muszą być wyzyskane dla dobra słusznej sprawy polskiej na terenach mazursko-warmińskich.

Do kategorii powyżej poruszonych zagadnień, niezmiernie ważkich w dziele definitywnego zespolenia duchowego ludności mazursko-warmińskiej z napływową ludnością polską, należy podjąć na szeroką skalę akcję uswiadomienia wśród osiedleńców i repatriantów.

Ten nowy napływowy element — nie może i nie powinien stać się czynnikiem destrukcyjnym w dziedzinie stosunków na naszych ziemiach; odwrotnie musimy zdążyć ku temu, by ci nowi ludzie na nowych miejscach budowali jako siła konstruktywna porządek, harmonię i ład.

Trzeba im jednak wiedzieć coś o Mazurach i Warmiakach, o ich tragicznej przeszłości, o wielowiekowej walce z zalewem germanskim i o bohaterstwie wytrwania.

Mało jest skierować tych ludzi do tego lub innego osiedla i wyznaczyć większą lub mniejszą ilość ziemi i zabudowań.

Należy też dać im pewne „skierowanie duchowe“, by od razu poczuli się braćmi tych, do których idą, by nabrali do nich szacunku i zaufania.

Zadania te na naszych ziemiach w oczekiwanym okresie nasilenia ruchu osiedleńczego i repatriacyjnego — są nakazem chwili i leżą w interesie Polski.

J. W.

Niemcy do pracy

Londyn, 23. 1. (Obsł. wł.) — W Niemczech zarządono rejestrację wszystkich zdolnych do pracy mężczyzn od 14 do 65 lat, kobiet zaś od 15 do 50 lat. Uchylający się od rejestracji pozbawieni będą kartek żywnościowych.

Nad sprawą Grecji i Indonezji obraduje rząd angielski

Londyn, 23. 1. (obsł. wł.). Dziś rano rząd angielski obradował nad wnioskami Rosji i Ukrainy w sprawie przekazania problemów Grecji i Indonezji Radzie Bezpieczeństwa. Według opinii kół londyńskich rząd angielski nie sprzeciwia się rozpatrzeniu spraw Grecji i Indonezji na Radzie Bezpieczeństwa, ponieważ każdy z członków może sporną sprawę wnieść na forum publiczne. Anglia chętnie by się wycofała zarówno z Grecji jak i Indonezji z chwilą ustabilizowania się stosunków.

Londyn, 23. 1. (obsł. wł.). Premier grecki oświadczył, iż wojsko angielskie znajduje się w Grecji za zgodą rządu w celu utrzymania porządku.

Komunikaty z Aten mówią o całkowitym opanowaniu sytuacji. Chodzi tu podobno o zorganizowany pucz monarchistów. Przedwczesne wystąpienie w Calamata odkryło zamachowców.

Premier Attlee oświadczył, iż w Indonezji będą wznowione rozmowy z nacjonalistami miejscowymi, przy czym wielkie nadzieje pokładane są w ambasadorze Clarcku Kerr — najzdolniejszym dyplomacie angielskim, jak go określił premier.

Londyn, 23. 1. (obsł. wł.). W kołach dyplomatycznych ONZ mówi się o nieoficjalnym zebraniu Rady Bezpieczeństwa w dniu jutrzejszym, celem wyboru generalnego sekretarza. Jest rzeczą możliwą iż równocześnie będą poruszone wniosone do Rady sprawy Persji, Grecji i Indonezji. Oficjalne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa ma nastąpić we czwartek ze wspomnianymi sprawami na porządku dziennym.

Kryzys rządowy we Francji Gouin kandydatem na premiera

Londyn, 23. 1. (Obsł. wł.). Kryzys rządowy we Francji trwa. Na premiera lansowane są dwie kandydatury: socjalisty Gouin — przewodniczącego konstytuanty i drugiego socjalisty Auriol'a. Więcej szans ma Gouin, jednak uzależnia swą zgodę na tworzenie rządu od poparcia przez partię katolicką. Według nadeszłych ostatnio wiadomości, partia katolicka

pod pewnymi warunkami zgadza się na kandydaturę Gouin'a. Rozwiązanie kryzysu ma nastąpić jutro na posiedzeniu plenarnym konstytuanty.

Jak donoszą w ostatniej chwili, Feliks Gouin uzyskał zgodę i poparcie wszystkich trzech partji i prawdopodobnie będzie zatwierdzony przez konstytuante.

Włochy pragną przyjazni z Francją

Londyn 23. 1. (Obsł. wł.) Min. Gaspari oświadczył, iż rząd włoski dąży do przyjaznej współpracy z Francją, jeżeli zaś chodzi o sprawę Istrii, jest zdania, aby część jej z portem Triest przypadła Włochom, zaś druga część z portem Fiume Jugosławii. Następnie min Gaspari wyraził zdanie, że Włochy winny

otrzymać mandat na administrowanie jedną z byłych kolonii włoskich, np. Erytrei.

Murzyni powinni zdecydować

Londyn, 23. 1. (Obsł. wł.) W ramach ONZ obradowała Komisja Powiernicza, do której delegat Unii Południowo Afrykańskiej Nicols złożył protest przeciwko przekazaniu Kamerunu i Togo Komisji Powierniczej, bez zgody tubylców. Protest swój Nicols motywował doświadczeniem historycznym. Gdy Niemcy otrzymali mandat na kolonie afrykańskie wyniszczyli połowę tubylczej ludności, przeto obecnie nie można decydować o tych koloniach bez zgo-

dy miejscowej ludności, lub wbrew jej woli.

Wybory w Niemczech

Londyn, 22. 1. (obsł. wł.). W Niemczech odbyły się pierwsze swobodne wybory do samorządu. W wyborach wzięło udział 83 proc. uprawnionych do głosowania.

Najwięcej mandatów uzyskali socjal-demokraci z 569 mandatami, na następnych miejscach uplasowali się Unia chrześcijańsko-demokratyczna 393 mand., komuniści 121, liberalni demokraci 29, inne drobne ugrupowania otrzymały łącznie 630 mand.

Skroty telegraficzne

Komisja Ogólna ONZ zajmowała się wnioskiem co do udziału Związków Zawodowych w pracach ONZ.

Przy omawianiu spraw UNRRA'y na rzecz której, zgodnie z wnioskiem angielskim, każdy członek ONZ winien wpłacić 1% swego dochodu społecznego, okazało się, że wpłat dokonują jedynie Ameryka, Anglia, Kanada i republika Dominikanska.

Rząd austriacki rozwiązał partię monarchistyczną. Majątek przejął państwo.

General Mac-Arthur wydał zarządzenie o walutach obcych. Wyjeżdżający z Japonii może wywieźć 250 dolarów.

Tajne posiedzenie parlamentu perskiego

Londyn 23. 1. (Obsł. wł.) Jak komunikują z Teheranu parlament perski zebrał się na tajne posiedzenie celem omówienia sytuacji powstałej w związku z ustąpieniem poprzedniego rządu. Panuje tu przekonanie, że nowy rząd będzie miał zadanie ułatwione na drodze bezpośrednich rokowań z Rosją.

Obostrzenia w Palestynie

Londyn podaje, że na całym wybrzeżu palestyńskim wprowadzono godzinę policyjną od zmroku do świtu. W związku z powtarzającymi się aktami terrorystycznymi aresztowano 4 tys. osób. (PAP)

Szef Sztabu Marynarki Wojennej

Rozkazem Naczelnego Dowódcy WP mianowany został na stanowisko Szefa Sztabu Głównego Marynarki Wojennej komandor dypl Adam Mohuczy.

Wobec chwilowego nieobsadzenia stanowiska Dowódcy Marynarki Wojennej, komandor Mohuczy staje się zwierzchnikiem wszystkich oddziałów i instytucji Marynarki Wojennej.

W bloku — czy oddzielnie?

Kongres PSL nie powziął decyzji

Warszawa. Kongres PSL nie powziął decyzji na temat akcji wyborczej, czy pójdzie do nich w bloku, czy też oddzielnie. Uchwała kongresu przewiduje, że gdy czas wyborów

zostanie określony, wówczas zwołany kongres stronnictwa zadecyduje. Gdyby jednak z jakichś przyczyn kongres nie mógł być zwołany, Rada Naczelną uprawniona jest do samodzielnego powzięcia decyzji. (PAP)

D Z I E Ń
OLSZTYNA

W rocznicę wyzwolenia Olsztyna

Gaz dla wszystkich

Jak się dowiadujemy, gazownię w Olsztynie – na zasadzie porozumienia z Z. E. O. M-em – przejmie od 1 marca b. r. Zarząd Miejski.

Całkowita produkcja tutejszej gazowni wynosi 20-30 tys m³ gazu dziennie.

Największą przeszkodę w dostarczeniu gazu odbiorcom jest poprzerywana sieć dopływowa. Nie ma w tej chwili funduszy na remont tej sieci.

Sądymy jednak, że trudności w zakresie dostawy gazu mieszkańcom Olsztyna, w drodze porozumienia Zarządu Miasta z ZEOM-em będą wkrótce usunięte. (B)

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 18.30 sztuka G. Zapolskiej „Moralność pani Dulskiej”. Ceny niższe.

Kino „Polonia”

Film radziecki p.t. „Cztery serca”. Początek seansów o godz. 15, 17, 15 i 19,30.

Kino „Mazur”

Film prod. polskiej „Czy Lucyna to dziewczyna” z Jadwigą Smosarską. Pocz. seansów 15, 17, 15 i 19,30.

W pierwszą rocznicę wyzwolenia Olsztyna, w dniu wczorajszym t. j. 22. stycznia b. r. w mieście naszym odbyły się uroczystości zapoczątkowane Mszą św. w katedrze z udziałem przedstawicieli władz administracyjnych, samorządowych, wojska, partii politycznych, organizacji społecznych, związków młodzieżowych i szkół.

W czasie nabożeństwa wygłosił okolicznościowe kazanie ks. kan. Hanowski.

Jako warmiak z prawdziwym uczuciem mówca wyraził radość własną i całego społeczeństwa z przywrócenia tej ziemi Macierzy.

Po Mszy św. w podniosłym nastroju wszyscy przeszli na róg ul. Pocztowej i Pieniężnego, gdzie Prezydent Miasta ob. Pałucki dokonał uroczystego przemianowania ul. Pocztowej na ul. 22. stycznia.

W swym przemówieniu – Prezydent Pałucki podkreślił znaczenie 22 stycznia dla Olsztyna, datę wyzwolenia stolicy Warmii.

Przypomniał również o tym, że data ta zbiega się z wybuchem Powstania Styczniowego

Przy dźwiękach Hymnu Narodowego dokonano odsłonięcia tablicy z napisem 22 stycznia, która stanowić będzie odtąd, na pamiątkę dnia wyzwolenia spod okupacji niemieckiej Olsztyna – nazwę ulicy (dawnej Pocztowej).

Po odegraniu „Roty” uroczystość zakończono.

O godz. 17-ej odbyła się w sali Teatru im. St. Jaracza okolicznościowa akademii z urozmaiconym programem artystycznym.

(bies)

Wiecej zainteresowania
pracownikami PUR-u w terenie

Na krańcach niemal okręgu Mazurskiego leży zaniedbane i zapomniane miasteczko Susz, będące jaskrawym przykładem życia i pracy w terenie pracowników Rejonowych Inspektoratów Osadnictwa.

Aczkolwiek biura tej instytucji zajmują skromny lokal, to jednak długie ogonki interesantów są wymownym dowodem nawału pracy. Mimo zimy i trudności transportowych chłop polski idzie na tereny odzyskane, na gospodarstwa częściowo zdewastowane i zniszczone, a pomaga mu pracownik P.U.R-u nieraz przesiedleńca z centralnej Polski, a nawet repatriant z Buga czy z zachodu.

Zewsząd się napotyka na trudności. Brak jest mieszkań dla pracowników. Te, które są wymagają remontu. Brak mebli i pościeli, a trzeba zaznaczyć, że personel biura składa się z samych repatriantów.

Urzędnicy ci nie mając własnej stołówki korzystają z uprzejmości pracowników starostwa. Przydziały

i dary UNRRA omijają biura PUR-u w Suszu, a jednak wiadomym jest, że pracownicy PUR-u w Olsztynie otrzymali w swoim czasie pewne przydziały. Dlaczego pominięto zapracowanych urzędników na głuchej prowincji?

Władze w Olsztynie powinny zatroszczyć się o położenie swych pracowników w Suszu przez porozumienie się z T. Z. P. w sprawie mebli, pościeli i z Zarządem Miejskim w kwestii mieszkaniowej.

Rzeczywistość polska wymaga przecież jak najdalej idącej współpracy. Dan.

500 tysięcy dla
osiedlenców

Panstwowy Bank Rolny wyasygnował kwotę 500 tys. zł., jako kredyty dla osiedlenców na terenie trzech nowo-przylączonych do woj. białostockiego powiatów mazurskich (Elk, Goldap, Olecko). (PAP)

Jak zagospodarować majątki

Brak sił roboczych, inwentarza żywego i martwego

Województwo Mazurskie liczy 1844 objekty rolne ponad 100 ha o ogólnym obszarze użytków 796.224 ha. Są to majątki państwowe.

Z ogólnej liczby tych majątków, uważa się za czynne zaledwie 292, w których znajduje się 631 koni, 36 wólów i 1630 krów.

Garść tych danych statystycznych, w zestawieniu swoim, dostatecznie obrazuje sytuację na odcinku zagospodarowania ogromnych przestrzeni, sięgających blisko 1 miliona ha. użytków rolnych.

Z zagospodarowaniem majątków państwowych wiąże się wiele zagadnień, które muszą, znaleźć konkretne rozwiązanie. Do najpoważniejszych

należą takie, jak np. sprawa siły roboczej w majątkach.

W związku z akcją wysiedlania Niemców z okręgu, nie możemy liczyć z tej strony na jakiegokolwiek rezerwy ludzkie do pracy na roli.

Z drugiej strony wszyscy osadnicy rolni, tak przesiedleńcy, jak repatrianci, wolą samodzielnie gospodarować na własnych gospodarstwach.

Powstaje zatem pytanie, skąd brać robotnika rolnego, który jest nieodzownym czynnikiem uruchomienia majątków państwowych?

Wysuwano szereg wniosków, z których podamy jeden. Projektuje się mianowicie umowy notarialne z grupami małorolnych lub bezrolnych z

centralnych województw, którzy – do czasu reformy rolnej – pracowaliby wspólnie w majątku państwowym, aby następnie otrzymać zagospodarowane już działki rolne.

Koncepcja w założeniu nie jest zła. Trudne natomiast jest jej wykonanie. Projektodawcy przewidują mianowicie największe trudności i sprzeczności natury psychologicznej.

Drugim zagadnieniem, które wiąże się bezpośrednio z problemem zagospodarowania majątków państwowych jest – inwentarz żywy.

Nie można mówić o jakimkolwiek stanie pogłowia bydłowego w okręgu.

Niema ani koni, ani krów. A póki nie otrzymamy bydła, koni i świń – odbudowa majątków i ich zagospodarowanie nie ruszy.

Wszystkie warunki rolne okręgu, jak np. klimatyczne, strukturalne gleby i inne predystynują woj. Mazurskie do rozwinięcia racjonalnej wysoko postawionej hodowli.

Poza wymienionymi wyżej zagadnieniami natury zasadniczej w dziele zagospodarowania wielkich obiektów rolnych istnieje jeszcze szereg innych, jak np. sprawa nawozów sztucznych, narzędzi rolniczych, odbudowa wielu zniszczonych częściowo budynków fabrycznych i itp.

Majątki państwowe, ze swoim obszarem i możliwościami na przyszłość, stanowią jedną z najpoważniejszych pozycji gospodarczych województwa Mazurskiego.

Ich zagospodarowanie jest to problem wymagający jaknajszybszego rozwiązania. (bies)

SLUCHAMY RADIA

Warszawa I na fali 395,8 m

Sroda 23 b. m. 16,00 opowiadanie dla dzieci, 16,10 muzyka dla dzieci, 16,40 audycja dla młodzieży, 16,55 portrety pisarzy, 17,10 muzyka, 17,55 audycja wojskowa, 18,10 reportaż, 18,25 rezerwa, 18,30 nauka przed mikrofonem, 19,00 muzyka, 19,30 dziennik wieczorny, 20,00 audycja muzyczno-słowna, 21,00 audycja dla polaków za granicą, 21,30 skrzynka poszukiwania, 22,00 muzyka, 22,30 ostatnie wiadomości, 22,55 program na dzień następny, 23,00 muzyka, 23,45 skrzynka poszukiwania, 24,00 zakończenie programu.

Czwartek 24 b. m. 7,00 sygnał czasu, 7,05 dziennik poranny, 7,20 program bieżący, 7,25 muzyka, 8,30 przerwa, 12,00 sygnał czasu, 12,20 art. „na ziemiach odzyskanych”, 12,20 muzyka, 12,40 z życia narodów słowiańskich, 12,50 sport, 13,00 audycja szkolna, 13,15 koncert dla szkół, 14,00 dziennik południowy, 14,30 informacje, 14,40 audycja dla Polskich Sił Zbrojnych za granicą, 14,55 wiadomości gospodarce, 15,10 skrzynka P.C.K., 15,25 przerwa, 16,00 audycja dla dzieci, 16,15 muzyka, 16,40 audycja dla młodzieży, 16,55 z dziejów barbarzyństwa, 17,10 muzyka, 17,55 audycja wojskowa, 18,10 audycja literacka, 18,30 nauka przed mikrofonem, 19,00 muzyka, 19,30 dziennik wieczorny, 20,00 audycja słowno-muz., 21,30 audycja dla polaków za granicą, 21,30 skrzynka poszukiwania, 22,00 muzyka, 22,30 ostatnie wiadomości, 22,55 program na jutro, 23,00 muzyka, 23,45 skrzynka poszukiwania, 24,00 zakończenie programu.

Gdzie jest świetlica?

W ostatnich dniach miejscowy komitet PPS w Suszu urządził zebranie informacyjne w związku z mającym się odbyć w Warszawie Kongresem PPS.

Szkoda, że na plakatach, rozlepionych w miasteczku, nie podano adresu świetlicy PPS. Wielu chętnych zrezygnowało z zebrania, nie wiedząc gdzie się ma odbyć. Dan.

Z frontu odbudowy
przemysłu na Mazurach

Północne Zjednoczenie Przemysłu Metalowego wykonuje prace, związane z remontem maszyn w jednej zdatnej do uruchomienia fabryce w Reszlu.

Zdemontowana fabryka okuć w Olsztynie została obecnie przekształcona na składnicę.

Poza dwoma wspomnianymi obiektami

„Wiadomości
Mazurskie”

sa Twoim przyjacielem i doradcą – współpracuj z nimi, nadsyłając informacje, uwagi i spostrzeżenia

tami, Zjednoczenie nie wykazuje zainteresowania fabrykami rolniczymi w Ostródzie i Dobrym Mieście, jakkolwiek zakłady te są zniszczone, to jednak są możliwości ich odbudowy. W okolicach Bartoszyce znajduje się 30 nowoczesnych obrabiarek, które nadają się do remontu.

Zjednoczenie Przemysłu Skórzanego zaniedbuje odbudowę przemysłu w Okręgu Mazurskim i objawia tendencję do wywiezienia stąd resztek maszyn na inne tereny.

Należy stwierdzić, że ze względu na brak skór widoki na rozwój tej gałęzi przemysłu w naszym okręgu są jak dotąd dość słabe.

Odrodzone wojsko polskie

demonstruje swa preznosc i sile

W niedzielę, na placu na Rozdrożu w Warszawie odbyła się wielka parada Wojska Polskiego, na którą przybyli: Prezydent Bierut, Premier Osóbka-Morawski i Marszałek Żymierski w otoczeniu członków Rządu i generalicji.

Po dekoracji bojowników o wolność stolicy, rozpoczęła się defilada Wojska Polskiego.

Prowadzone przez płk. Markiewicza przeszły poczty sztandarowe pułków, które brały udział w walkach o Warszawę, przybyłe z terenu całej Polski.

Generał Rótkiewicz prowadził szeregi oficerów sztabowych. Wspaniale prezentujące się zastępy Centrum Wyszokolenia Piechoty, Wyższej Szkoły Oficerskiej, delegacje pułków, które walczyły w Warszawie, Szkoła Podchorążych Broni Pancernych z Modlina wywołały entuzjazm swoją dzielną postawą.

Następnie przeszły mocnym krokiem żołnierskim formacje 1 Dywizji Wojska Polskiego im. T. Kościuszki, na której sztandarze widoczne były cztery najwyższe odznaczenia polskie i radzieckie: Wstęgi orderu Virtuti Militari, Krzyża Grunwaldu oraz orderu Czerwonego Sztandaru i Suworowa.

Przed trybuną ostrym klusem defilują oddziały artylerii konnej, a później przeciąga niekonczący się sznur artylerii zmotoryzowanej.

Potem przeciągają samochody z

ciężkimi przeciwlotniczymi karabinami maszynowymi i 27 pułk artylerii samochodowej. Na lufach dział widnieje szereg gwiazdek, oznaczających ilość zniszczonych przez działo czołgów nieprzyjacielskich.

Po artylerii zmotoryzowanej defiluje Pierwsza Brygada Pancerna im. Bohaterów Wester-Platte. Przed oczyma widzów przesuwają się kolo-

sy pancerne, nieskończone rzędy słynnych czołgów typu T-34 oraz ciężkich czołgów 80-tonowych KW-82.

Przemarsz czołgów zakończył defiladę Wojska Polskiego, będąca sprawdzianem jego preżności i siły.

Następnie przeszły przed trybuną rządową organizacje młodzieżowe, społeczne i polityczne w powodzi sztandarów i transparentów. (PAP)

Pod sztandarem wolności i niezawisłości

Złot uczestników walk o Warszawę

W ramach uroczystości związanych z pierwszą rocznicą wyzwolenia Warszawy, w dniu 19 bm. w sali Warszawskiej Rady Narodowej, odbył się zlot żołnierzy 1 Armii Wojska Polskiego, uczestników walk o Warszawę.

Uroczystość zagal gen. Świątek po czym w imieniu Warszawskiej Rady Narodowej powitał zlot prezydent miasta Tolwiński.

Po przemówieniu prezydenta Tolwińskiego, delegacja żołnierzy z Krakowa wręczyła mu miecz z pomnika Króla Zygmunta, przechowany przez oficerów w Krakowie. Prez. Tolwiński w serdecznych słowach podziękował delegacji za cenny dar dla Stolicy.

Po przemówieniach powitalnych przedstawicieli partii politycznych zabrał głos delegat Armii Czerwonej

gen. leutnant Alfirow, który powiedział m. in.:

Dzierżąc wysoko sztandar umęczonej ale nie zwyciężonej Warszawy, sztandar walki o wolność i niezależność, żołnierz polski ramie przy ramieniu z żołnierzem Armii Czerwonej przeszedł przez trupy odwiecznych swych wrogów — Niemców, ustawiając słupy graniczne nowej, niezależnej demokratycznej Polski na Odrze, Nisie i Bałtyku.

W duszy każdego Polaka i w sercu jego brata Rosjanina zawsze żyć będzie pamięć o bezprzykładnym bohaterstwie Wester-Platte, o ruinach Warszawy, o mordach w Katyniu, na Majdanku i Oświęcimiu, o mękach 5-cio letniej niewoli narodu Polskiego.

W duszy każdego Słowianina żyć będzie pamięć o tym, że pomoc braterska łącząca dążenia do wolności wszystkich ludów słowiańskich sprawiła, że stali się silnymi i niezwycięzonymi.

Następnie zabrał głos gen. Spychalski omawiając wielki wkład Wojska Polskiego w walce o Niepodległość Polski.

Zakończył się historyczny okres walki o życie narodów i obecnie stoi przed nami walka o odbudowę i poprawę bytu.

Wanda Wasilewska kandyduje

Znana pisarka Wanda Wasilewska kandyduje do Rady Najwyższej ZSRR w jednym z obwodów Ukrainy. Kandydatura Wandy Wasilewskiej została wystawiona na zgromadzeniu kołchozników tego okręgu. (PAP)

„Mein Kampf“ idzie na szmelc

Z makulatury hitlerowskiej — elementarze dla dzieci polskich

W pierwszą rocznicę odzyskania niepodległości zarząd Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie przekazał Krakowskiej Centrali Odpadków po-

5 miliardów dolarów niedoboru

London, 22.1. (obsł. wł.). Z Waszyngtonu donoszą, że nowy budżet Stanów Zjednoczonych zamknie się sumą 35 miliardów 800 milionów dolarów. Niedobór budżetowy wyniesie około 5 miliardów dolarów.

nad 5 tysięcy tomów niemieckiej makulatury.

Są to przeważnie luksusowe egzemplarze „Mein Kampf” Hitlera oraz wielka ilość ozdobnie wydanych propagandowych książek i czasopism hitlerowskich.

Centrala Odpadków dostarczy makulaturę do bielskich fabryk przeróbki papieru, a całkowity dochód z tej tranzakcji przeznacza się na zakup elementarzy dla krakowskich dzieci.

FELIKS NOWOWIEJSKI

W Poznaniu zmarł Feliks Nowowiejski, kompozytor europejskiej sławy, rodowity Warmiak.

Feliks Nowowiejski urodził się 7 lutego 1876 r. w miasteczku Wartemborku, pow. olsztyńskiego. Miłując od najmłodszych lat muzykę, uczył się jej początkowo w swym rodzinnym mieście.

Nie posiadając warunków materialnych do dalszego kształcenia się w muzyce, wstąpił jako zwykły skrzypek do orkiestry wojskowej w Olsztynie. Talent przyszłego wielkiego muzyka ujawniał się nawet w tych skromnych warunkach, to też ułatwiono mu wyjazd na studia muzyczne do Berlina. Wkrótce za jeden ze swych utworów otrzymał Nowowiejski pierwszą nagrodę w Londynie.

Po ukończeniu konserwatorium Sterna, Nowowiejski studiuje w szkole muzyki gregoriańskiej w Ratuszynie, skąd następnie wraca do Berlina, gdzie zostaje powołany na członka

wyższej uczelni muzyki klasycznej, kształcać się równocześnie w uniwersytecie berlińskim i kierując pracami licznych wówczas towarzystw muzyki chóralnej.

I tu w stolicy prusactwa zachodzi fakt który zaważył na przyszłym życiu i twórczości wielkiego kompozytora. Nowowiejski uważany był w Berlinie za Niemca. Nic więc dziwnego, że niemieckie koła muzyczne jak również prasa robili mu duży rozgłos i uznawali jego wielki talent. Na terenie Berlina Nowowiejski zetknął się z tamtejszą Polonią. Pod wpływem Polaków wielki muzyk zainteresował się głęboko Polską, jej literaturą muzyką i sztuką. Duże wrażenie wywarły na niego dzieła Sienkiewicza. Wkrótce obudziła się w Nowowiejskim pełna świadomość Polaka który całą duszą pokochał własną ojczyznę, poświęcając jej swój talent i pracę. Niemcy, widząc że jest dla nich bezpowrotnie stra-

cony, zamikłki o nim zupełnie. Nie zaszkodziło to Nowowiejskiemu. Talent wielkiego kompozytora polskiego nie potrzebował reklamy niemieckiej.

Do r. 1908 Nowowiejski mimo niechęci Niemców odniósł siedmiokrotnie zwycięstwo w wielkich państwowych konkursach muzycznych.

Bogata jest twórczość Nowowiejskiego. Najwięcej znane społeczeństwu są oratoria: „Powrót syna marnotrawnego”.

„Znal. św. Krzyża”, „Sw. Paweł w Atenach”, „Quo Vadis”, opera „Kompas” i inne oraz muzyka do „Roty” Konopnickiej, Kantata „Pochód żałobny Kościuszki na Wawel” — z nowych: kompozycja do hymnów: „Nasz Bałtyk”, „Rzeczpospolita”, „O Warmio moja miła” oraz wiele innych.

W późniejszych latach, sławny ten Warmiak osiadł w Krakowie, a następnie w Poznaniu, tworząc tam dalej, występując często w radio poznańskim z różnymi starymi arcydziełami, odgrywając je przeważnie na wielkich organach katedry poznan-

Przegląd prasy

O realna myśl polityczna

Pisma stołeczne nadal poświęcają dużo miejsca zagadnieniom i rozważaniom związanym ze zbliżającym się okresem przedwyborczym.

„Rzeczpospolita” analizuje przyczyny upadku i następnie wzrostu powagi i autorytetu Polski na terenie międzynarodowym, pisząc: «Fakt decydowania o sprawach wewnętrznych jednego z sojuszników przez innych autorytetu Polski nie podniósł.

Co spowodowało obniżenie autorytetu Polski w okresie przed zakończeniem wojny, co wytworzyło atmosferę poklepywania Polski po ramieniu? Niewątpliwie owa ciągłość odwoływania się do zagranicznego arbitra, jaką wprowadziła do życia politycznego naszego kraju emigracja londyńska, a w pierwszym rzędzie jej część reakcyjna.

W tym świetle — w interesie wzmocnienia autorytetu Polski na arenie międzynarodowej jest utrzymanie i wzmocnienie koalicji rządowej w akcji wyborczej, na zasadach szczerzej demokracji.

„Kurier Codzienny” wskazuje przyczyny, które powodują wyłonienie się koncepcji przyszłego demokratycznego bloku wyborczego.

„Jeśli jakieś żywioły zachowawcze marzą o tym, że poprzez wybory, „zlikwidują” reformę rolną, czy nacjonalizację przemysłu, to marzenie takie jest po prostu śmieszne.

Masy chłopskie, robotnicze i inteligencji pracującej nie dadzą się łatwo zwieść hasłami, kryjącymi obłudnie niezgodne z ich wolą zakusy. Nie dadzą się też wziąć na lep osławionych „obietnic wyborczych”. Społeczeństwo myśli i sędzi znacznie realniej, niż to było kiedyś. Tylko realny program, realna myśl polityczna może odegrać istotną rolę.

To jest też jednym z powodów, dla których wyłoniła się koncepcja demokratycznego bloku wyborczego, który postawi wspólne dla całego społeczeństwa zadania, mające pełną szansę realizacji pod warunkiem jedności wszystkich grup społecznych, wyłączenia energii w harmonijnym współdziałaniu”.

skiej. Był też dyrygentem chóru swego imienia.

W Poznaniu zastała go wojna, skąd, ścigany przez „Gestapo”, udał się do Krakowa, gdzie musiał się ukrywać. Tu doczekał końca wojny oraz odrodzenia Polski. Skutkiem przyczyn wojennych poważnie nadwyżone zostało jego zdrowie.

Po zmartwychwstaniu Polski, osiadł z powrotem w swym ulubionym Poznaniu, gdzie zakonczył swe chlubne i pracowite życie.

Piszący te słowa miał szczęście kilka razy odwiedzić go w Poznaniu. Zmarły wtedy zawsze z wielkim przejęciem wspominał o swej rodzinnej ziemi i dla jej uczczenia, odegrał mi z wielkim wzruszeniem hymn: „O Warmio moja miła”.

Nowowiejski brał też czynny udział w 1920 r. w plebiscycie. Pewnego razu, gdy grał w swym rodzinnym Wartemborku na fortepianie utwory polskie, miejscowi renegaci wybili kamieniami okna w jego mieszkaniu.

Cześć nieśmiertelnemu duchowi wielkiego Polaka. A. Sliwa.

Dary na sumę 471 mil. dolarów otrzyma Polska od UNRRA w r. b.

Po powrocie z Waszyngtonu szef misji UNRRA w Polsce gen. Charles Drury udzielił przedstawicielom prasy wyczerpujących informacji o rozmiarach pomocy UNRRA dla Polski w r. b.

Z oświadczenia gen. Drury wynika, że w ciągu ubiegłych 9 miesięcy 1945 r. UNRRA łącznie z darami Anglii i dominiów brytyjskich ofiarowała Polsce 315.000 ton towarów.

Udział rolnictwa w tych 315 tysiącach ton stanowi 15 proc. w tym 3.500 traktorów, 35 tysięcy ton nawozów sztucznych, 1.100 mlecznych krow, 3000 koni, 1100 ton nasion.

W dalszym ciągu gen. Drury podał do wiadomości, że wysokość sum pieniężnych, preliminowanych dla Polski w r. b., wynosi łącznie 471 mil. dolarów.

Na poszczególne działy akcji pomocy przypada:

żywność	167 milionów dol.
odzież	82 miliony dol.
leki	30 milionów dol.
rolnictwo	77 milionów dol.
przemysł	115 milionów dol.

UNRRA, oświadczył gen. Drury, zdaje sobie sprawę z niedostateczności tych sum. Nie mniej jednak jest to druga, co do wielkości suma po Chinach.

W dziedzinie rolnictwa przewidziano dostawy za sumę 122 milionów dolarów. Oczywiście jest to o wiele za mało w stosunku do potrzeb Polski. Stąd Polsce przypadło w udziale na ten rok 250 tysięcy ton pszenicy, z których w tym miesiącu przybędzie 13 tysięcy ton.

Pomyślano też o inwentarzu i w celach przewozu koni oraz bydła przystosowano 100 łodzi inwazyjnych.

BIBULKE

kupi każdą ilość fabr. gilit „SOKOL”
Łódź, ul. Gdańska 111
Przy ofertach załączyć próbki i cenę.

Ostrzeżenie

Kierownictwo ekspozytury Sp. Wyd. „Czytelnik” w Olsztynie podaje do wiadomości P. T. właścicieli kiosków i zainteresowanych osób, iż pracownicy tutejszego kolportażu gazet czasopism obywatele Pyc Stanisław i Milewski Henryk zostali z dniem 17 stycznia 1946 r. wydaleniem z pracy za działania na szkodę Sp. Wyd. „Czytelnik” w Olsztynie i jako tacy nie mają żadnego prawa posługiwania się wydanymi im przez tut. ekspozyturę zaświadczeniami pracy, ani też obsługiwania kiosków gazetowych w imieniu tut. ekspozytury. Nadmieniamy się również, że ob. Pyc Stanisław i Milewski Henryk sprzedają kioskom na terenie miasta Olsztyna „Ilustrowany Kurier Polski” po cenach nadmiernych, gdyż jak stwierdzono, w kioskach pismo to sprzedawane jest po 3 złoty za egzemplarz. (87)

W tym roku Polska otrzyma 65 tysięcy sztuk bydła i 50 tys. koni, a istnieją możliwości, że liczby te będą jeszcze zwiększone. Transport zostanie zubożony o 100 lokomotyw.

Wśród pozycji, przewidzianych na rok najbliższy, znajdują się surowce, jak bawełna, miedź, ruda żelazna, które umożliwią fabrykom rozpoczęcie pracy dla krajowej produkcji.

„Spółdzielczość w odrodzonej Polsce”

Z okazji pierwszego po latach okupacji „Dnia Spółdzielczości” — Zarząd Główny „Społem” wydał broszurę, w której zamieszcza przemówienia zawierające wypowiedzi na tematy ruchu spółdzielczego, wygłoszone przez najwyższych przedstawicieli państwa, partii politycznych, ugrupowań społecznych i działaczy kooperatystów.

Hasło rzucone w przemówieniu Prezydenta B. Bieruta: „Tylko w państwie demokratycznym spółdzielczość może stać się ruchem rzeczywiście masowym”, jest równocześnie myślą przewodnią i zagadnieniem naczelnym autorów reszty wypowiedzi.

Poza tą dominantą podkreśla się rolę spółdzielczości, jako organu walki z nędzą i wyzyskiem klas pracujących (premier Osóbka-Morawski), oraz wytycza się drogi, dalszego rozwoju ruchu spółdzielczego, który musi przejąć i prowadzić cały szereg prac z zakresu życia gospodarczego państwa.

Do tych należy przede wszystkim uspołdzielczenie naszej wsi, pokrycia całego kraju siecią prosperujących spółdzielni wiejskich, co niewątpliwie da nie tylko efekty gospodarcze, lecz pomoże do moralnego przeobrażenia wsi.

Zagadnieniom wciągnięcia rzesz młodzieży, do ruchu spółdzielczego, szerzenia idei kooperacji wśród członków związków zawodowych pod hasłem „każdy związkowiec — spółdzielcą”

Sport

Mistrzostwa łyżwiarskie Polski rozegrane w Pruszkowie przyniosły słabe wyniki.

Wszystkie konkurencje męskie wygrał wielokrotny mistrz Polski, inż. Kalcarczyk. W konkurencji żeńskiej mistrzostwo zdobyła Sędzimir, również zawodniczka przedwojenna.

Rozegrane w Pradze spotkanie w hokeju na lodzie między Szwajcarią a Czechosłowacją zakończyło się wynikiem remisowym 2:2 (1:0, 0:1, 1:1). Hokeiści szwajcarscy wykazali doskonałą formę.

Jedna z agencji amerykańskich podaje sensacyjną wiadomość, że przyszłe igrzyska olimpijskie w r. 1948 odbędą się w Helsinkach, gdzie jeszcze przed wybuchem wojny był zbudowany specjalny stadion.

W sumie na luty przewidziane jest przysłanie do Polski 145 tysięcy ton towarów odzieżowych i spożywczych oraz 40 statków ze środkami transportowymi.

Na zakończenie swych wyjaśnień generał Drury oświadczył:

— Nie jesteśmy w stanie robić jakichkolwiek obietnic na rok 1947.

poświęcone są inne przemówienia umieszczone w omawianej broszurze.

Jeden z autorów (v. prezydent St. Szwalbe) podkreślił w swym mowie piękny i zasłużony moment działalności „Społem” w okresie okupacji niemieckiej — mianowicie pomoc jaką ta organizacja okazywała „nielegalnym” działaczom polskim.

Jako przykład podaje v. prezydent Szwalbe Olsztyn, mówiąc m. in. „Warto więc przed całą opinią polską stwierdzić, że na przykład tak bardzo obecnie cenieni w Olsztynie działacze mazurscy i warmijscy, koledzy nasi Wilamowski i Pietrzak, ludzie na których jako na „tubylcach” musi się m. in. opierać odbudowa życia gospodarczego tej zaniedbanej części Polski, przetrwali okupację jako pracownicy „Społem” pod nazwiskami Korolewicz i Pawłowski”.

Broszura omawiana powyżej jest bardzo pożytecznym informatorem dla wszystkich tych, którym ruch spółdzielczy jest bliski.

Takich zaś w Polsce musi być tyłu, ilu jest obywateli. J. W.

Odpowiedzi Redakcji

Ob. R. W. (Olsztyn). „Wiadomości Mazurskie”, niestety, obecnie pozbawione są możliwości umieszczania utworów poetyckich. Z prawdziwą przyjemnością usłyszymy wiersze Pana na wieczorze autorskim.

Ob. R. M. (Olsztyn). Wiersze „Dobrych Olsztynem” i „Jeśli mam kochać” mają pewien polot poetycki, a trioletowa forma pierwszego wskazuje na pewne wyrobienie pióra. Nie skorzystamy jednak z powodów podanych powyżej.

Ob. I. M. (Ryn, pow. Luczany). — „Na Mazurach tańczymy krakowiaka” napisany żywo i barwnie. Niestety, spóźniony. Prosimy o dalszą współpracę, o korespondencję z terenu.

Ob. L. M. Utworów poetyckich obecnie nie drukujemy. Wiersz Panski dobrze świadczy o Jego uczuciach polskich i o umiłowaniu rodzinnych stron.

„Staly Czytelnik” (Olsztyn). Nadsyłane do nas rękopisy muszą być zaopatrzone w nazwisko i dokładny adres. Anonimów nie drukujemy.

Ob. G. M. (Rastembork). Prosimy o nadsyłanie rzeczowych i treściwych korespondencji ze swego terenu.

Migawki

Delegaci na Zgromadzenie O. N. Z otrzymali podobno w darze od rządu JKMości przydziały odzieżowe.

Magna Charta

Tego dnia poranne słońce zdmuchnąwszy resztki londyńskiej mgły ujrzało osobliwy widok, który by uszedł powszechnej uwadze, gdyby nie pewne nadzwyczajne okoliczności.

Na Piccadilly street przed ogromnym magazynem konfekcji męskiej „Roll-Mops and Co” ciągnął się długi ogonek poważnych, starszych dżentelmenów z niecierpliwością przestępujących z nogi na nogę w oczekiwaniu na otwarcie sklepu.

Właśnie Big Ben wybił siódmą i zaniepokojenie dżentelmenów, z których każdy kwalifikował się na członka jakiegoś czcigodnego klubu, osiągnęło punkt kulminacyjny.

— Panie, nie pchaj się pan, do ciężkiej bomby atomowej.

— Bez nerwów, monsieur, to jest moje miejsce.

— Coś pan telegraficznie zamówił, czy jak?

— Tu stał mój woźny z ambasady.

— Mister, nie depcz pan po nogach. Niech to milion SS manów porwie!

— Sir wybacz, ale moja mała waga...

— Pardon, ja tu stałem.

— Ależ z prawdziwą przyjemnością ustąpię panu miejsce za sobą.

— Myślałem, że wielkie mocarstwa pójdą na ustępstwa małym.

— Jeśli pan mały, to pan nie tu stoi. Krótkie majtki kupi pan sobie w magazynie dziecięcym.

— Obywatelu nie sapcie tak z tyłu. Cholernie i bez tego gorąco w tym tłoku.

— Jak ekselencja — obywatel włoży królewską fufajkę, to dopiero będzie ciepło.

Wzdłuż chodnika parkowały długie, lśniące limuzyny z kolorowymi chorągiewkami.

Minister spojrzął na puste rzędy krzesel na sali i przeniósł pytając wzrok na sekretarza.

— Sir, dżentelmeni stoją w ogonku przed firmą „Roll-Mops and Co”. Natłok taki duży, że ruch uliczny został wstrzymany aż do Trafalgar Square.

Minister z przyzwyczajenia poprawił uwierający go nieco kołnierz surduta z indyjskiej bawełny.

— „Roll-Mops and Co”. Znaleźliśmy więc wspólny cel. Yes. Zaraz wrócę. Nie wiesz pan, czy do mieszkania starego Roll-Mopsa dzwoni się raz czy dwa razy? Dzięk

OGŁOSZENIA DROBNE

UNIEWAZNIAM skradziony dowód osobisty i kartę rejestracyjną, wydaną przez R. K. U. w Płonsku na nazwisko Gawski Franciszek, urodz. 3.VI.1916 r. w Zalesiu, gm. Drobin pow. Płock. (90-3)

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. św. Barbary 1. Telefon Nr. 190. Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca. Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13. Administracja czynna w godz. 10 — 14. Konto Nr. 40 w Oddz. Banku „Społem” w Olsztynie.

CENY OGŁOSZEN: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodzin i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA. 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. (Prenumeratory otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu z przyczyn technicznych w poniedziałki pismo narazie nie wychodzi.)